

znoy

סדרת ספרים שראתה אור לאחרונה, מציעה לקהל הקוראים עצות מעשיות כיצד להתמודד עם שכול ועם אבדן של דמות יקרה. שני ספרים נוספים כוללים סיפורי החלמה מרגשים ודרכים להתמודדות עם מחלה ממארת ('שוקולדים לא מגיעים סתם' מאת דן זומר, 'בקצה המנהרה' מאת דפנה ברבן)

גילה רונאל, מחברת הספר **השמים של סבא**, מספרת, כי "לא פשוט לבני האדם בחברה

המודרנית להתמודד עם המוות. המוות אינו נושא מדובר אלא בסמלים, בהשאלות ובעיקר – בחדרי חדרים. אנשים חוששים להכין עצמם להתמודדות, ילדים שואלים שאלות ולא נענים. מבוגרים נמנעים מההתמודדות, וכאשר הם פוגשים במשוכת החולי והמוות, עוברים אותה בלי לעצור ווודאי בלי לתת תשובות, לעצמם או לילדיהם".

הספר **השמים של סבא** מביא את סיפורו של בן ומשפחתו, שעוברים טלטלה כאשר מתגלה כי הסבא של בן חולה. הסיפור מגולל את היחסים בין הנכד לבין הסבא, את הגילוי, ההפתעה, ניסיונות ההבנה של מה שלא תמיד ניתן להבינו עד תום, הפרידה והישארות הזיכרון. התהליך שעבר בן, הנכד, בספר, בליווי החכם של סבא ושל הוריו, עזר לו להבין שיש דבר מה שנשאר אחרי שהגוף נעלם. יסוד אלמותי. הבנה זו תישאר איתו תמיד. הוא נשען על עולם הדימויים של סבא, ומדמה שהציפור שעפה היא עדות לנשמה שנותנת לו סימן. בן מוצא מקום חדש לסבא שלו – בלב. הסיפור הוא אמנם על סבא ועל בן, אך הדיון הוא על חיים ועל מוות, על דיבור מול שתיקה ועל פרידה מתוכננת מול היעלמות. התמודדות זו משותפת לכל מי שנפרד מהעולם ולכל אלה שנפרדים ממנו.

הספר נוגע במספר נושאים המונחים על השולחן המשפחתי. באופן ישיר הוא נוגע בחיים, בפרידות, במוות ובמה שנותר לאחריו, אך גם מציף בעקיפין נושאים כמו תקשורת במשפחה, "סודות" בבית ואמון ביכולתו של האדם להתמודד עם תכנים

מורכבים בחייו.

רונאל מוסיפה, כי "רבים מאתנו חוששים שמא ילדים לא יבינו מה פירוש "למות", ומה זה להיפרד. בצדק, אולי. גם לנו, המבוגרים, זה לא כל כך ברור. ההבנה האינטלקטואלית של מה שמעבר לנגלה, אינה פשוטה. הספר מציע תפישה שסומכת על הילד שיידע להתמודד, למרות הקושי, גם עם מה שאיננו נגלה. בהחלט מותר לנו לא להבין הכול, גם לא לדעת להסביר. מותר להורים להיות נבוכים ולחוות את החוויה שלהם כמות שהיא ועם זאת, השיתוף באירוע כל כך משמעותי בחיי המשפחה – הכרחי.

אימא של בן מתוודה שרצתה לשתף, אבל לא ידעה מתי ולא ידעה איך. וזה כל כך טבעי. דילמה נוספת שמעלה הסיפור היא האם ילדים אמורים לבקר אצל החולים או הנוטים למוות, ולראות אותם בחוליים. רבים אומרים כי הם לא רוצים שהילדים יראו את סבא או סבתא במצב החדש, אלא יזכרו אותם כפי שהיו.

הסיפור מעודד את הנכד והסבא להיפגש, מתוך התפישה שלא יתכן שאנשים קרובים כל כך יורחקו זה מזה דווקא ברגעים כה משמעותיים לשניהם. התפישה המובעת בספר היא, שיש משמעות וחשיבות רבה לפרידות ול"סגירת מעגלים". החיים והמוות – בין אם אנו רואים אותם כמעגל שאין התחלה לו ולא סוף, ובין אם כרצף שתחילתו חיים וסיומו מוות – מלווים אותנו על מופעהים

המשמחים והכואבים. ההתמודדות האישית של האדם, בין אם הוא ילד או מבוגר, מעצבת את ההווה שלו ואת תפישת האירוע שחווה, כמו את עתידו. תפישת עולם המבוססת על משאבים פנימיים, על ערכים ועל אמונה, מסייעת לכל אדם במסעו בעולם רווי אתגרים ותקווה זה. (איורים: Nozomi Inoue, הוצ' דיאדה, 2012)